

Sveučilište u Splitu

**FAKULTET
GRAĐEVINARSTVA,
ARHITEKTURE I GEODEZIJE**

OSNOVE POSLOVNE EKONOMIJE

Predavanja: 8. i 9. cjelina

8. PODUZEĆE, PODUZETNIŠVO I PODUZETNIK

- **poduzeće** je samostalna gospodarska, tehnička i društvena cjelina u vlasništvu određenih subjekata, koje proizvodi dobra ili usluge za potrebe tržišta, koristeći se odgovarajućim resursima i snoseći poslovni rizik, radi ostvarenja dobiti i drugih ekonomskih i društvenih ciljeva
- **poduzeće** je organizacija koja kombinira i organizira sredstva radi proizvodnje dobara i ili/usluga za prodaju
- poduzeća s obzirom na vlasništvo, mogu se podijeliti na :
  - poduzeća u privatnom vlasništvu (inokosna, obiteljska, ortačka, zadružna poduzeća i korporacije)
  - Poduzeća u javnom vlasništvu (državna i društvena)
  - Poduzeća u mješovitom vlasništvu(vlasnici su vanjski ulagači, javne institucije i sami zaposleni)

8. PODUZEĆE, PODUZETNIŠVO I PODUZETNIK

- opći pojam trgovca obuhvaća trgovca pojedinca i trgovačko društvo
  - Trgovac pojedinac je fizička osoba koja samostalno obavlja gospodarsku djelatnost u skladu s propisima o obrtu i koja je kao takva upisana u trgovačkom registru
  - trgovačka društva se dijele na društva osoba i društva kapitala, a razlikuju se po stupnju odgovornosti prema vjerovnicima
- poduzeća prema veličini se dijele na:
  - mala
  - srednja
  - velika
- Za ovu klasifikaciju postoje kvalitativni i kvantitativni kriteriji, a najčešće se koristi broj radnika kao kvantitativni kriterij

8. PODUZEĆE, PODUZETNIŠVO I PODUZETNIK

- **Mala poduzeća** - potrebna barem dva od sljedeća tri kriterija
  - Zbroj bilance nakon odbitaka gubitka iskazanog u aktivi, u protuvrijednosti manjoj od 2.000.000 DM
  - Prihod u dvanaest mjeseci prije sastavljanja bilance, u protuvrijednosti manjoj od 4.000.000 DM
  - Godišnji prosjek zaposlenika: manje od 50
- **Srednja poduzeća** - potrebna barem dva od sljedeća tri kriterija
  - Zbroj bilance nakon odbitaka gubitka iskazanog u aktivi, u protuvrijednosti manjoj od 8.000.000 DM
  - Prihod u dvanaest mjeseci prije sastavljanja bilance, u protuvrijednosti manjoj od 16.000.000 DM
  - Godišnji prosjek zaposlenika: manje od 250
- **velika poduzeća** su ona koja prelaze barem dva od tri navedena kriterija koji definiraju srednja poduzeća

8. PODUZEĆE, PODUZETNIŠVO I PODUZETNIK

- Poduzeća prema predmetu poslovanja (djelatnosti) mogu se razvrstati na sljedeći način:
  - poljoprivreda, lov i šumarstvo
  - rudarstvo i vađenje
  - prerađivačka industrija
  - opskrba električnom energijom, plinom i vodom
  - građevinarstvo
  - hoteli i restorani
  - obrazovanje i neka druga
- **Svrha** postojanja poduzeća ogleda se u činjenici da je za poduzetnike nedjelotvorno i skupo sklapati ugovore s radnicima i vlasnicima kapitala, zemlje i drugih čimbenika za svaku fazu procesa proizvodnje i raspodjele

8. PODUZEĆE, PODUZETNIŠVO I PODUZETNIK

- cilj poduzeća je ostvarivanje većih (financijskih) učinaka od ulaganja, tj. ostvarivanje ekonomskog viška, dobiti ili profita.
- danas, teorija poduzeća pretpostavlja da je cilj poduzeća maksimizirati bogatstvo ili vrijednost poduzeća
- ekonomska vrijednost poduzeća može se izraziti kao sadašnja vrijednost svih očekivanih budućih profita poduzeća
- u računu, budući profiti se moraju diskontirati na sadašnjost, jer kuna profita u budućnosti vrijedi manje nego kuna profita danas

8. PODUZEĆE, PODUZETNIŠVO I PODUZETNIK

- Vrijednost poduzeća izračunava se pomoću formule:

$$PV = \frac{Pf_1}{(1+r)^1} + \frac{Pf_2}{(1+r)^2} + \dots + \frac{Pf_n}{(1+r)^n} = \sum_{t=1}^n \frac{Pf_t}{(1+r)^t}$$

gdje su:

PV – sadašnja vrijednost svih očekivanih budućih profita poduzeća,

$Pf_1, Pf_2, \dots, Pf_n$ – očekivani profiti u svakoj od n promatranih godina,

r – diskontna stopa,

t – vrijednosti od jedan do n promatranih godina

- Navedena formula uzima u obzir i neizvjesnost, koja se reflektira na visinu diskontne stope, a koja se odnosi na stupanj sigurnosti da će se očekivani profit ostvariti

8. PODUZEĆE, PODUZETNIŠVO I PODUZETNIK

- Sadašnja vrijednost poduzeća može se izraziti i na sljedeći način:

$$PV = \sum_{t=1}^n \frac{TR_T - TC_T}{(1 + r)^t}$$

gdje su:

TR_t - ukupni prihod

TC_t - ukupni troškovi

8. PODUZEĆE, PODUZETNIŠVO I PODUZETNIK

- primjer

Poduzeće 'Z' očekuje profit u svakoj od sljedeće 3 godine od investiranja u novi posao od 50 000 kn, te od zajedničkih ulaganja za sljedećih 5 godina od 35 000 kn. Diskontna stopa iznosi 15%.

- a) Kolika je sadašnja vrijednost budućih profita svakog posla? Koji je posao isplativiji?
- b) Ako se diskontna stopa poveća na 25% (vrlo nestabilni uvjeti poslovanja), što će se dogoditi sa sadašnjom vrijednošću tih poslova?

8. PODUZEĆE, PODUZETNIŠVO I PODUZETNIK

rješenje:

a)

$$PV = \sum_{t=1}^n \frac{Pf_t}{(1+r)^t}$$

$$PV_1 = \frac{50000}{(1+0.15)^1} + \frac{50000}{(1+0.15)^2} + \frac{50000}{(1+0.15)^3} \\ = 114\,160,71 \text{ kn}$$

$$PV_2 = \frac{35000}{(1+0.15)^1} + \frac{35000}{(1,15)^2} + \frac{35000}{(1,15)^3} + \frac{35000}{(1,15)^4} + \frac{35000}{(1,15)^5} = \\ = 117\,324,74 \text{ kn}$$

- proizlazi da je drugi posao isplativiji

8. PODUZEĆE, PODUZETNIŠVO I PODUZETNIK

b)

$$PV_1 = \frac{50000}{(1 + 0.25)^1} + \frac{50000}{(1 + 0.25)^2} + \frac{50000}{(1 + 0.25)^3}$$
$$= 97\,598,36 \text{ kn}$$

$$PV_2 = \frac{35000}{(1 + 0.15)^1} + \frac{35000}{(1,15)^2} + \frac{35000}{(1,15)^3} + \frac{35000}{(1,15)^4} + \frac{35000}{(1,15)^5}$$
$$= 94\,123,65 \text{ kn}$$

- u ovom slučaju veća diskontna stopa ukazuje na to da je veća neizvjesnost u realizaciji budućih profita. Veću sadašnju vrijednost ima u tom slučaju prvi posao koji kraće traje.

8. PODUZEĆE, PODUZETNIŠVO I PODUZETNIK

- dugoročni cilj poduzeća je da maksimizira vrijednost poduzeća, a ograničenja koja se javljaju prilikom ostvarenja ovog cilja mogu biti:
  - tehnološka ograničenja
  - ograničenja u resursima
  - tržišna ograničenja
  - zakonska ograničenja
- Cilj poduzeća je da maksimizira svoju vrijednost unutar zadanih ograničenja, odnosno govorimo o **optimizaciji**.

8. PODUZEĆE, PODUZETNIŠVO I PODUZETNIK

Da bi poslovanje bilo uspješno potrebno ga je voditi po osnovnim načelima :

- načelo poslovnosti (osiguravanje i jačanje položaja na tržištu)
- načelo ekonomske efikasnosti (zahtjevana djelotvornost i racionalnost)
- načelo održavanja kontinuiteta poduzeća (održanje kontinuiteta poslovanja)

8. PODUZEĆE, PODUZETNIŠVO I PODUZETNIK

- Pojam poduzeća vezuje se za poduzetnika, a osnovu poduzeća čini poduzetništvo
- Poduzetništvo je sposobnost pokretanja neke akcije, odnosno da se nešto poduzme radi postizanja određenog cilja, uz spremnost prihvatanja pratećeg rizika
- Poduzetništvo nije jednoznačno definirano, ono može biti:
  - posebna ekonomska funkcija kombiniranja proizvodnih čimbenika i uvećanja postojećih potencijala;
  - proces samozapošljavanja i započinjanja vlastitog biznisa;
  - kreativni proces i pretvaranje invencije u inovacije;
  - preuzimanje poslovnog rizika
  - način materijaliziranja kreativnih proizvoda

8. PODUZEĆE, PODUZETNIŠVO I PODUZETNIK

- moderno poimanje poduzetnika je različito i vezuje se uz definicije poduzetništva
- prema jednima, poduzetnik je vlasnik kapitala koji financira određeni pothvat, a po drugima to je osoba koja realizira taj pothvat pomoću vlastitog talenta, znanja, umijeća i sposobnosti
- definiranje pojma poduzetnika je složenije što je razvijenije društvo u kojem se obavlja poduzetnička aktivnost
- u jednoj osobi mogu biti sjedinjene funkcije vlasnika, poduzetnika i menadžera.
- danas, pod pojmom poduzetnik podrazumijeva se:
  - Uspješni poduzetnik je pojedinac koji započinje biznis tamo gdje takav biznis nije prije funkcionirao, a koji traje najmanje pet godina, s 15 ili više zaposlenih
  - Poduzetnik je osoba koja organizira i upravlja poslovnim pothvatom, preuzimajući rizik u svrhu ostvarivanja profita

9. SREDSTVA PODUZEĆA

- sredstva su oni resursi koji su pod kontrolom poduzeća , od kojih se očekuje buduća ekonomska korist i koji imaju mjerljivu vrijednost (imovina poduzeća)
- sredstva koja poduzeće dobije od osnivača te sredstva koja stječe svojim poslovanjem čine **kapital poduzeća**
- vlastita i pribavljena sredstva
- podjela sredstava prema obliku:
  - sredstva u obliku novca (novčana sredstva),
  - sredstva u obliku stvari (materijalna sredstva),
  - sredstva u obliku prava

9. SREDSTVA PODUZEĆA

- Podjela sredstava prema trajanju korištenja:
  - dugotrajna imovina (obuhvaća osnovna sredstva)
  - kratkotrajna imovina (obuhvaća obrtna sredstva)

Osnovna sredstva su sredstva koja se u nepromijenjenom obliku koriste duže od jedne godine (bez obzira na njihovu vrijednost).

Obrtna sredstva su sredstva koja se jednokratnom upotrebom utroše u razdoblju kraćem od jedne godine (bez obzira na njihovu vrijednost).

- Sva sredstva poduzeća vode se u knjigovodstvu poduzeća kao aktiva – prikaz sredstava poduzeća na određeni dan

9. SREDSTVA PODUZEĆA

- Onovna sredstva su ona koja se ne utroše u potpunosti u jednom proizvodnom ciklusu, nego se koriste u više ciklusa
- dugotrajna imovina poduzeća može biti:
  - materijalna, kao što su zemljište, zgrade, postrojenja i slično
  - nematerijalna, kao što su različita ulaganja, patenti, koncesije i slično
  - financijska, kao što su ulaganja novca u dugoročne vrijednosne papire
  - potraživanja, kao što su potraživanja od kupaca za prodanu robu na kredit duži od godine

Trošenje sredstava

Osnovna sredstva se postepeno troše čime se smanjuje njihova vrijednost. Smanjivanje realne vrijednosti osnovnih sredstava nastaje radi:

- fizičkog trošenja
- ekonomskog zastarijevanja

9. SREDSTVA PODUZEĆA

- Amortizacija je vrijednosni izraz trošenja osnovnih sredstava
- ona istodobno obuhvaća i prenošenje vrijednosti sredstava na ostvarene proizvode i usluge, odnosno zaračunavanje tih vrijednosti u cijenu koštanja proizvoda i usluga radi pribavljanja novčanih sredstava koja služe za obnavljanje istrošenih osnovnih sredstava

Iznos amortizacije ukalkulirane u cijene proizvoda nadoknađuje se iz prodajne cijene, prodajom proizvoda ili usluga kupcima. Novčana sredstva koja su ostvarena za tu namjenu zovemo sredstva amortizacije.

Kako osnovna sredstva traju više godina, tako se i sredstva amortizacije prikupljaju više godina. Ako u tom razdoblju dođe do promjene cijene na tržištu sredstava, prikupljenja sredstva amortizacije neće odgovarati cijeni osnovnih sredstava u trenutku zamjene. Da bi se to izbjeglo, provodi se revalorizacija vrijednosti osnovnih sredstava.

9. SREDSTVA PODUZEĆA

Sustav vremenske amortizacije

se zasniva na pretpostavci da trošenje sredstava ovisi o vijeku njegova trajanja. Ne uzima se u obzir stvarno korištenje sredstava, već govorimo o predviđenom vijeku trajanja kroz koji sredstvo treba biti amortizirano.

Metoda linearne amortizacije temelji se na pretpostavci da se pojedino sredstvo ravnomjerno troši kroz pretpostavljeni vijek svoga trajanja.

$$a_{\%} = \frac{100}{n_{min}}$$

Gdje su : $a_{\%}$ - godišnja stopa amortizacije, u postotku

n_{min} - pretpostavljeni vijek trajanja (godine)

9. SREDSTVA PODUZEĆA

Primjenom godišnje stope amortizacije na nabavnu vrijednost osnovnog sredstva izračunava se godišnja kvota (iznos) amortizacije prema:

$$A = \frac{N \cdot a_{\%}}{100} \quad \text{odnosno} \quad A = \frac{N}{n_{\min}}$$

gdje su :

A – godišnji iznos amortizacije

N – nabavna vrijednost osnovnog sredstva.

Neotpisana vrijednost sredstva na kraju razdoblja koje je proteklo (n_{prot}), izračunava se prema formuli :

$$N_n = N - (n_{\text{prot}} * A)$$

gdje je :

N_n – neotpisana (preostala) vrijednost osnovnog sredstva.

Metoda progresivne amortizacije- amortizacija se na početku vijeka trajanja obračunava u manjem iznosu, a poslije progresivno svake godine sve više i više

Metoda degresivne amortizacije- amortizacija se na početku vijeka trajanja obračunava u većem iznosu, a poslije progresivno svake godine sve manje i manje.

9. SREDSTVA PODUZEĆA

Sustav funkcionalne amortizacije

- Sredstva se troše ovisno o intenzitetu njihova korištenja
- Trošak se utvrđuje kao izravan po jedinici učinka
- Obračunava se:
  - Prema količini ostvarenih učinaka
  - Prema satima rada tj. prema satima njegova efektivnog korištenja
- Vodi računa o tome koliki je predviđeni ekonomski vijek trajanja sredstva
- Iznos obračunava po jedinici (proizvedenih učinaka, jedinici korištenja)

9. SREDSTVA PODUZEĆA

Jedinica proizvedenih učinaka

- $a(q) = N/Q(\text{min})$
  - $a(q)$ = iznos amortizacije po jedinici proizvodnog učinka
  - $Q(\text{min})$ - predviđena minimalna količina učinka tijekom vijeka trajanja
- $A = Q * a(q)$

Po satu kao jedinici korištenja

- $a(s) = N/s(\text{min})$
  - $a(s)$ = iznos amortizacije po satu korištenja sredstva
  - $s(\text{min})$ - predviđeni minimalni broj sati rada tijekom vijeka trajanja
- $A = s(s) * a(s)$
  - $s(s)$ - ostvareni broj sati rada sredstva

9. SREDSTVA PODUZEĆA

9.2.2. OBRTNA SREDSTVA (kratkotrajna imovina)

- Poduzeće njome raspolaže maksimalno godinu dana
- Sredstva koja u cijelosti prenesu svoju vrijednost na učinke u jednom proizvodnom (poslovnom) ciklusu
- Obuhvaća: novac, stvari i prava koja unutar jedne godine mijenjaju svoj pojavni oblik
- Poduzeće ih ulaže u poslovanje, ali ne s namjerom da se njima trajno koristi već da ih preradi a zatim proda
- 'obrće' => OBRTNA SREDSTVA

9. SREDSTVA PODUZEĆA

OBRTNA SREDSTVA

- Zalihe:
  - sirovine, materijali, dijelovi za proizvodnju, sitni inventar, ambalaže, trgovinska roba
- Potraživanja koja dospijevaju do godine dana:
  - od kupaca, od zaposlenih, od države, potraživanja po financijskim ulaganjima
- Financijska imovina koja može biti unovčena do jedne godine
  - Udjeli u povezanim poduzećima, kratkoročni zajmovi, depoziti, kaucije, dionice.
- Novac u banci i blagajni:
  - Iznosi na žiro računu i drugim računima u bankama
- Poduzeće iz ostvarenog ukupnog prihoda nadoknađuje vrijednost obrtnih sredstava koja je utrošena u onom dijelu procesa poslovanja koji je obuhvaćen obračunom ukupnog prihoda ostvarenog u pojedionom periodu

9. SREDSTVA PODUZEĆA

9.2.2.2. Trošenje obrtnih sredstava

Obrtanje u prometu robom

- $K(n) \rightarrow K(r) \rightarrow K(n1)$,
 $K(n1) > K(n)$
- $K(r)$ - roba
- $K(n)$, $K(n1)$ - novac

Obrtanje u proizvodnih poduzećima

- $K(n) \rightarrow K(m) \dots K(p)$,
 $K(r) \rightarrow K(n1)$
- $K(m)$ - sirovine i materijali
- $K(p)$ - svi ostali izdaci
- $K(r)$ - prodajna cijena

9.SREDSTVA PODUZEĆA

- Koeficijent obrtaja
  - $k(\text{ob}) = \text{TR} / \text{OBS}$
  - TR – ukupni prihod
  - OBS – prosječno korištena obrtna sredstva
  - $k(\text{ob})$ - koeficijent obrtaja
- Pokazuje koliko se brzo obrtna sredstva obrnu tj. pretvore u tijeku jednog vremenskog perioda (godina dana)

9.SREDSTVA PODUZEĆA

- Koeficijent obrtaja je veličina koja je obrnuto razmjerna broju dana vezivanja obrtnih sredstvava
- $d(v) = 365 / k(ob)$
- $d(v)$ - dani vezivanja
- Koeficijent obrtaja mora biti što veći, a dani vezivanja što kraći

9. SREDSTVA PODUZEĆA

- 9.2.2.3. LIKVIDNOST
- Protočnost sredstava iz početnog novčanog oblika u ostale pojavne oblike i to redosljedom kako se odvija poslovni proces.
  - Novčani -> materijalni -> prijelazni -> novčani
- Sposobnost poduzeća da svojim prihodima podmiruje svoje obveze u određenom vremenskom razdoblju
- Likvidna sredstva prvog stupnja
  - u gotovini, sredstva kod banke, vrijednosni papiri koji se mogu odmah unovčiti
- Likvidna sredstva drugog stupnja
  - Potraživanja od kupaca, mjenice i drugi vrijednosni papiri koji se mogu u određenom roku pretvoriti u novac
- Likvidna sredstva trećeg stupnja
  - Sredstva izvan funkcije.

9.SREDSTVA PODUZEĆA

- 9.2.2.4 SOLVENTNOST
- Sposobnost poduzeća da u određenom trenutku podmiri sve svoje obveze novčanim sredstvima
- Platežna sposobnost poduzeća
- Koeficijent solventnosti
  - $I = (\text{raspoloživa novčana sredstva}) / (\text{dospjele novčane obveze})$

- Poduzeće `Cigla` na dan 3.4.2014. godine
  - raspolaže sa sredstvima u visini 609 000 kn kojima se može koristiti za plaćanje dospjelih obveza, sa 476 280 kn kojima se može koristiti u roku od 30 dana te 1 128 000 kn kojima se može koristiti u roku od preko 30 dana, ali do 90 dana
  - Ima obveze u visini od 580 000 kn koje odmah dospijevaju, 756 000 kn koje dospijevaju do mjesec dana i 800 000 kn koje dospijevaju za 90 dana.
- Izračunaj koef. Solventnosti i dodaj svoj osobni komentar.
- $I = (\text{raspoloživa novčana sredstva}) / (\text{dospjele novčane obveze})$
- $I_1 = 609\ 000 / 580\ 000 = 1,05$
- $I_2 = 476\ 280 / 756\ 000 = 0,63$
- $I_3 = 1\ 128\ 000 / 800\ 000 = 1,41$

9.SREDSTVA PODUZEĆA

- Mjere likvidnosti koje su utemeljene na odnosu između tekuće aktive i pasive služe za praćenje platežne sposobnosti poduzeća
- Tekući odnos:
  - Odnos između aktive i pasive
  - {koef. Tekuće likvidnosti} $k(l) = (\text{kratkotrajna imovina}) / (\text{kratkoročne obveze})$
  - 2:1 -> iznos koji se uzima kao zadovoljavajući
- Radno raspoloživi kapital
  - Razlika između tekuće aktive i pasive
  - Daje informaciju o kapitalu koji stoji na raspolaganju za podmirenje tekućih obveza i neočekivanih novčanih izdataka
  - Radno raspoloživi kapital = (kratkotrajna imovina) – (kratkoročne obveze)
- Brzi odnos
  - Odnos između brze aktive i tekućih obveza
  - Koef ubrzane likvidnosti = $(\text{kratkotrajna imovina-zalihe}) / (\text{kratkoročne obveze})$
  - Koef. Ubrzane likvidnosti = $(\text{novac} + \text{utrživi vrijednosni papiri} + \text{potraživanje od kupaca}) / (\text{kratkoročne obveze})$
  - 1:1 ili 0,8:1

9.SREDSTVA PODUZEĆA

- 9.3.IZVORI SREDSTAVA
- Pravne i fizičke osobe od kojih poduzeće pribavlja sredstva
- Vrste :
  - Prema načinu pribavljanja sredstava
    - Eksterni i interni izvori sredstava
  - Prema namjeni
    - Dugotrajna i kratkotrajna imovina
  - S obzirom na mogućnost raspolaganja kapitalom
    - Trajni kapital i dugovi
- Iskazuju pasivu poduzeća, a pasiva prikazuje čije je to što poduzeće posjeduje

9.SREDSTVA PODUZEĆA

- 9.3.1. IZVORI SREDSTAVA PREMA NAČINU PRIBAVLJANJA KAPITALA
- Vanjsko financiranje
  - Ostvaruje se kapitalom koji nije ostvaren samim poslovanjem poduzeća već se poduzeće koristi kapitalom koji fizička ili pravna osoba ulaže u njega
- Unutarnje financiranje
  - Poduzeće samo povećava iznos trajnog kapitala iz ostvarene dobiti
  - Tiho samofinanciranje
    - Ostvaruje se time što poduzeće ostvaruje povećane realne vrijednosti sredstava, a da to ne iskazuje u računovodstvu
    - Ostvaruje se ubrzanim otpisivanjem vrijednosti osnovnih sredstava, preniskim revaloriziranjem vrijednosti osnovnih sredstava, nepotrebnim otpisivanjem nenaplaćenih potraživanja, podcjenjivanjem realne vrijednosti nabavljenih sirovina i materijala

9. SREDSTVA PODUZEĆA

- 9.3.2. IZVORI SREDSTAVA PREMA NAMJENI
- IZVORI DUGOTRAJNE IMOVINE TJ. OSNOVNIH SREDSTAVA
- IZVORI KRATKOTRAJNE IMOVINE TJ. OBRTNIH SREDSTAVA
- Potrebni su razmjerno obujmu poslovanja poduzeća, iako poduzeće pribavlja i dodatne izvore sredstava koji mu služe za neke druge poslove

9. SREDSTVA PODUZEĆA

- 9.3.3. IZVORI SREDSTAVA S OBZIROM NA MOGUĆNOST RASPOLAGANJA KAPITALOM
- Trajni izvori sredstava (kapital poduzeća)
  - Poduzeće nema obvezu vraćanja kapitala onima od kojih ga je primio sve dok ono postoji
  - Nominirani:
    - Kapital koji ima imenovanog vlasnika : (uloženi trajni kapital)
  - Nenominirani:
    - Kapital koji nema imenovanog vlasnika: (revalorizacijske rezerve, rezerve poduzeća, zadržana dobit, neraspoređena dobit tijekom godine)
  - Prednosti
    - Manja ovisnost o uvjetima na tržištu pribavljanja kapitala
    - Sigurnija solventnost, jer nema obveza po dugovima
    - Manji utjecaj kreditora na poslovnu politiku
    - Poduzeće može prilagođavati cijene u nepovoljnim uvjetima na tržištu

9.SREDSTVA PODUZEĆA

- Dugovi (izvori sredstava s obvezom vraćanja)
- ❖ Koriste se u pravilu onda kada poduzeće ne raspolaže s dovoljno trajnih izvora sredstava bez obveze vraćanja, ali i onda kada poduzeće raspolaže s dovoljno trajnog kapitala koji trenutno nije raspoloživ
- ❖ Krediti, obveze prema dobavljačima i državi, fondovi
- ❖ Nedostaci-
  - ❖ Kamate, sudske tužbe, prisilna naplata, kazne.

Pitanja i odgovori

1. Koja je razlika između trajnog kapitala i sredstava s obvezom vraćanja?

-> Kada poduzeće koristi trajni kapital, ono nije vremenski ograničeno u raspolaganju kapitalom i ne postoji opasnost da će ostati bez njega kada mu zatreba, dok kod sredstava s obvezom vraćanja, poduzeće je uvijek vremenski ograničeno, jer postoji obveza do kojeg roka sredstva trebaju biti vraćena onome od koga su nabavljena

2. Što su obrtna sredstva, od koje riječi dolaze i u kojem periodu mijenjaju svoj pojavni oblik?

-> Obrtna sredstva su kratkotrajna imovina koja obuhvaćaju novac, stvari i prava koja unutar jedne godine mijenjaju svoj pojavni oblik. Poduzeće ih ulaže u poslovanje s namjerom da ih proda, a ne da ih koristi. Dolaze od riječi 'obrtnanje'.

Pitanja i odgovori

3. Što je poduzeće?

-> Poduzeće je samostalna gospodarska, tehnička i društvena cjelina u vlasništvu određenih subjekata, koje proizvodi dobra ili usluge za potrebe tržišta, koristeći se odgovarajućim resursima i snoseći poslovni rizik, radi ostvarenja dobiti i drugih ekonomskih i društvenih ciljeva.

4. Kako se poduzeća dijele s obzirom na vlasništvo?

- poduzeća u privatnom vlasništvu (inokosna, obiteljska, ortačka, zadružna poduzeća i korporacije)
- poduzeća u javnom vlasništvu, tj. poduzeća u vlasništvu društveno političkih organizacija
- poduzeća u mješovitom vlasništvu, kod kojih se kao vlasnici, u različitim kombinacijama javljaju vanjski ulagači, javne institucije i sami zaposleni.

5. Poveži

Likvidnost

Solventnost

- Sposobnost poduzeća da u određenom trenutku podmiri sve svoje obveze novčanim sredstvima
- Protočnost sredstava iz početnog novčanog oblika u ostale pojavne oblike i to redosljedom kako se odvija poslovni proces.

Literatura

Poslovna ekonomija; Dr. sc. Dragana Grubišić; Split 2004

Pitanja???

Sveučilište u Splitu

**FAKULTET
GRAĐEVINARSTVA,
ARHITEKTURE I GEODEZIJE**

HVALA NA PAŽNJI !